

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့သတင်းထုတ်ပြန်ချက်

AI Index Number: ASA 16/2675/2020

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၈ ရက်

မြန်မာ - ရခိုင်ပဋိပက္ခများပိုမို ဆိုးရွားလာသည်နှင့်အမျှ ပစ်မှတ်ခွဲခြားခြင်းမရှိသည့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ ကြောင့် အရပ်သားများသေဆုံးနေရ

- လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများက ကလေးများအပါအဝင် အရပ်သားများကို ထိခိုက်သေဆုံးစေ
- လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ကို နှိမ်နင်းရာတွင် ထင်သလို ဖမ်းဆီးမှုများနှင့် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုများရှိနေ
- အင်တာနက် ဖြတ်တောက် အမှောင်ချထားချိန် ဒေသခံများမှာ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါမှ အကာအကွယ်မဲ့ဖြစ်နေ

မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တို့တွင် စစ်ရေး ပဋိပက္ခများ ပိုမိုဆိုးရွားလာနေပြီး မြန်မာစစ်တပ်၏ ပစ်မှတ်ခွဲခြားခြင်းမရှိသည့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် ကလေးသူငယ်များအပါအဝင် အရပ်သားများ သေကြေကြရကြောင်း အထောက်အထားသစ်များကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့မှ စုဆောင်းရရှိထားပါသည်။

တပ်မတော်ဟုလည်း ခေါ်ဆိုသည့် မြန်မာစစ်တပ်၏ ထိုသို့တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အခြားဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသည် တစ်နှစ်ကျော်ကြာ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ထားခြင်းခံရသော မြို့နယ်များတွင်ဖြစ်ပွားနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒေသတွင်း နေထိုင်သူများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ၏ခြိမ်းခြောက်မှုနှင့် လူသားချင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ဆုံးရှုံး အမှောင်ချထားမှုနှင့် ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ဇွန်လအတွင်း [ကိုဗစ်ကူးစက်မှု မြင့်တက်ခဲ့သည်](#) ဆိုသော်လည်း ရခိုင်ပြည်နယ်သည် ကိုဗစ်ကူးစက်ပြန့်ပွားမှု ကြီးမားစွာမကြုံခဲ့ရသည့် ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

“ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်မှု ဟန့်တားရေးအတွက် လူများ အိမ်ထဲမှာနေကြဖို့ အစိုးရက တိုက်တွန်းနေပေမဲ့ ရခိုင်ပြည်နယ်နဲ့ ချင်းပြည်နယ်တွေမှာတော့ သူ့ရဲ့စစ်တပ်က အိမ်တွေကိုမီးရှို့၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုမြောက်တဲ့ အရပ်သားတွေကို ခွဲခြားခြင်းမရှိတဲ့ သတ်ဖြတ်မှုတွေလုပ်နေကြတယ်” ဟု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့၏အာရှပစိဖိတ်ဒေသဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားရေးမှူး နစ်ကိုလပ် ဘက်ကွယ်လင်က ပြောပါသည်။

“ယင်းဒေသတွင်းမှာ စစ်တပ်ရဲ့ စစ်ဆင်ရေးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး [အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး](#) အပါအဝင် နိုင်ငံတကာရဲ့ဖိအားတွေ မြင့်တက်နေပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ စုဆောင်းရရှိထားတဲ့ ထိတ်လန့်စရာသက်သေခံချက်တွေက မြန်မာစစ်တပ်အတွင်း အဆင့်ဆင့် အပြစ်ပေးအရေးယူခံရမှုတွေက မည်မျှနက်ရှိုင်းစွာကင်းလွတ် နေတယ်ဆိုတာကို ပြသနေပါတယ်” လို့ သူကပြောပါတယ်။

၂၀၂၀ မေလနှင့် ဇွန်လတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုနှင့် လက်နက်ကြီးများဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများ အပါအဝင် စစ်ဆင်ရေးများကြောင့် ထိခိုက်ခံရသော ရခိုင်နှင့် ချင်းလူမျိုး အယောက် ၂၀ ကျော်အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့က အဝေးမှ ဆက်သွယ် မေးမြန်းခဲ့သည်။ မီးလောင်ကျွမ်းခဲ့သော ကျေးရွာများ၏ ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်အသစ်များကိုလည်း လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး မြန်မာစစ်တပ်မှကျူးလွန်သော ချိုးဖောက်မှုများကိုပြသသည့် ဗီဒီယိုမှတ်တမ်းများကို စစ်ဆေးအတည်ပြုခဲ့သည်။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်တွင် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ ရဲကင်းများအား ရခိုင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ဖြစ်သော ရကခိုင်တပ်တော် (အေအေ) မှတိုက်ခိုက်မှုအပြီးတွင် စစ်ရေးတိုက်ပွဲများ ပိုမိုဆိုးရွားလာခဲ့သည်။ ဤဖြစ်ရပ်ကြောင့် အစိုးရမှ အေအေကို လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းရန် အမိန့်ပေးခဲ့ပြီး ယင်းဖြစ်ရပ်သည် ပဋိပက္ခ၏ အလှည့်အပြောင်း တစ်ခုဖြစ်လာကာ ယင်းအချိန်မှစ၍ လူပေါင်းသောင်းချီ အိုးအိမ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။

မကြာသေးမီရက်များအတွင်းက တိုက်ပွဲများပြင်းထန်လာခြင်းနှင့် စစ်ဆင်ရေးများ တိုးမြှင့်မည်ဟူသော သတိပေးမှုများကြောင့် နောက်ထပ် လူပေါင်း ၁၀,၀၀၀ ခန့် အိုးအိမ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်ဟု ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံးမှ [ခန့်မှန်း](#)ခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ် မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် မြန်မာအစိုးရက အေအေအဖွဲ့အား မတရားအသင်းအဖြစ် တရားဝင် ကြေညာသတ်မှတ်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး ကိုဗစ်ကူးစက်မှုတွေ့ရှိရချိန် မတ်လမှ မေလ ၂၀ ရက်အကြားတွင် တိုက်ပွဲများပြင်းထန်လာခဲ့သည်။ တိုက်ပွဲများကြောင့် မေလတစ်လတည်းအတွင်း အရပ်သား ၃၀ ကျော်သေဆုံးခဲ့သည်ဟု [ကုလသမဂ္ဂ](#) ဆိုပါသည်။

သေဆုံးသူ အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် ရခိုင်နှင့်ချင်းပြည်နယ်ရှိ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်လူနည်းစုများမှဖြစ်ကြသော်လည်း ရိုဟင်ဂျာအရပ်သားများအပေါ် ချိုးဖောက်မှုများရှိကြောင်းလည်း မီဒီယာများမှ မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့သည်။

‘လေယာဉ်ကို တစ်ရွာလုံးမှ မြင်တွေ့ခဲ့ရ’

မြန်မာစစ်တပ်၏ လေကြောင်းအင်အားကြောင့် ကြီးမားသော ပျက်စီးမှုများနှင့် လူအများဆင်းရဲဒုက္ခ ကြီးစွာ ခံစားခဲ့ကြရပါသည်။ ချင်းပြည်နယ် ပလက်ဝမြို့နယ် မီးစာဝ ချင်းကျေးရွာစုမှ ရွာသားသုံးဦးက ၂၀၂၀ မတ်လ ၁၄ရက်နှင့် ၁၅ရက်တို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည် ဆိုသော လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ အကြောင်းကို ယခုကဲ့သို့ ပြန်ပြောပြပါသည်။

“တစ်ရွာလုံးက လေယာဉ်ကို မြင်ကြတယ်၊ အသံကအကျယ်ကြီးပဲ” ဟု ဒေသခံတစ်ဦး က ပြောပါသည်။ တိုက်ခိုက်မှုမှာ နံနက် ၁၁နာရီခန့်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟုလည်း သူကဆိုပါသည်။

ပေါက်ကွဲသံများကို ကြားရပြီးနောက် သူ၏ ဖခင်အိမ်သို့ပြေးသွားခဲ့ရာတွင် သူ့ညီအား ဝမ်းဗိုက်တွင် ဒဏ်ရာဖြင့်သေဆုံးနေသည်ကိုတွေ့ရပြီး သူ့ညီ၏ အသက်၁၆နှစ်အရွယ် သူငယ်ချင်းမှာလည်း သေဆုံးနေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ အခြားအိမ်တစ်အိမ်တွင် ရှိနေသော သူ၏ ဦးလေးမှာလည်း ယင်းလေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု အတွင်းမှာပင် သေဆုံးခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။

ထိုကျေးရွာအုပ်စုမှ နောက်ထပ်မိသားစုဝင်နှစ်ဦး ကလည်း လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ခုနှစ်နှစ်အရွယ် ယောက်ျားကလေးတစ်ဦး အပါအဝင် ရပ်ရွာထဲမှ လူကိုးဦးသေဆုံးခဲ့ရသည်ဟု

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့ကို ပြောပါသည်။ “ကျွန်တော်တို့မိသားစု ဘဝတော့ ပျက်စီးသွားပါပြီ” ဟု ကလေး၏ ဖခင်ကပြောခဲ့ပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်ပလက်ဝမြို့နယ် လယ်လှကျေးရွာအုပ်စုမှ ရခိုင်လယ်သမားတစ်ဦး က ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့တွင် အနီးအနားရှိ နံ့ချောင်းဝကျေးရွာအနီးတွင် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုအတွင်း လူ ၇ ဦး သေဆုံးပြီး ၈ ဦး ဒဏ်ရာရခဲ့သည်ဟု ပြောခဲ့ပြီး [ယင်းဖြစ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ထွက်လာသော သတင်းများနှင့်လည်း](#) ကိုက်ညီကြောင်းတွေ့ရသည်။ သေဆုံးသူများနှင့်ဒဏ်ရာရသူများကို ရွှေ့ပြောင်းနိုင်ရန် ကူညီခဲ့ပြီးနောက် သူ၏ကျေးရွာအနီးတွင် ဂျက်တိုက်လေယာဉ်နှစ်စင်း ထပ်မံပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ကိုမြင်တွေ့ရပြီး မီးလောင်ကျွမ်းနေသောအိမ်များမှ မီးခိုးတန်းနှစ်ခု ပေါ်လာသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ရသည် ဟုဆိုသည်။

သူသည် နောက်တစ်နေ့တွင် ပလက်ဝမြို့သို့ထွက်ပြေးခဲ့သော်လည်း လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများကလည်း ပလက်ဝအထိ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေအရ၊ အရပ်သားသေဆုံးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေလျှင် အရပ်သားများအား ခွဲခြားခြင်းမရှိသော တိုက်ခိုက်ခြင်းသည် စစ်ရာဇဝတ်မှုဖြစ်သည်။

ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းနှင့်အခြားချိုးဖောက်မှုများ

မျက်မြင်သက်သေများမှ ထွက်ဆိုချက်များအရ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် မြန်မာစစ်သားများသည် အေအေအဖွဲ့နှင့်ဆက်သွယ်မှုရှိသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆလျှင် အရပ်သားများအား ထင်သလို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရံဖန်ရံခါတွင် နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် အခြားသော ညှဉ်းပန်းခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများကိုပြုလုပ်ကြသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ဦး မြို့နယ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သော ဒေသခံနှစ်ဦးက ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်တွင် မြန်မာစစ်သားများက စတင်ပစ်ခတ်မှု ပြုလုပ်အပြီး သူတို့၏မိသားစုဝင်အား

ထိန်းသိမ်းထားပြီး နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခဲ့ကြောင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အဖွဲ့သို့ ပြောကြားခဲ့သည်။

ထိန်းသိမ်းခံထားရသူ၏ ဇနီးဖြစ်သူက သူ၏ခင်ပွန်းကို ထိန်းသိမ်းထားစဉ်အတွင်း သွားရောက် တွေ့ဆုံခဲ့ရာ သူ့ကို ကြိုးတုပ်ထားပြီး လေးညှင့် ငါးရက်ကြာ ရိုက်နှက်ခြင်းခံခဲ့ရကြောင်း သူ့ခင်ပွန်းက ပြောကြားခဲ့သည်။ ရိုက်နှက်မှုများ၏ဒဏ်ကြောင့် ယခုအခါတွင် သူသည် အသက်ရှူရခက်သည့် ဝေဒနာကိုခံစားနေရပါသည်။

“အစားမကျွေး၊ ရေမတိုက်... ကျောကို ရိုင်ဖယ်သေနတ်နဲ့ထုပြီး ရင်ဘတ်ကိုလည်း ကန်ကြတယ်။” “အရင်က သူက မြင့်မြင့်ထွေးထွေး၊ အဲဒီမှာ သူ့ကို တွေ့တော့ အရမ်း ပိန်သွားတယ်” ဟု သူ့ဇနီးက ပြောပါသည်။

စစ်သားများက သူ၏လည်ပင်းကို ဓားနဲ့ထောက်ထားပြီး အေအေနဲ့ အဆက်အသွယ်ရှိကြောင်း အတင်းဝန်ခံခိုင်းခဲ့ပါသည်။ ပဋိပက္ခနှင့်ပတ်သက်ပြီး သတင်းရေးသားသည့် သတင်းထောက်များ၊ အေအေအဖွဲ့နှင့်ဆက်သွယ်သည်ဟု ယူဆသူများ၊ ကို မကြာခင်လများအတွင်းက တိုးတက်အသုံးပြု စွဲဆိုလာသည့် အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေဖြင့် သူအား တရား စွဲဆိုထားခြင်းခံထားရပါ သည်။

ထိန်းသိမ်းခံထားရသူများအား ရိုက်နှက်မှုသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်နေပုံရသည်။ မေလတွင် စစ်သားများက မျက်နှာကို စည်းနှောင်ထားသည့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားသူများအား ကန်ကျောက် ထိုးနှက် နေသည့် [ဗီဒီယိုတစ်ခု ပျံ့နှံ့ထွက်ပေါ်လာ](#)ပြီးသည့်နောက် စစ်တပ်က ယင်းဖြစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ် ခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံခဲ့ပါသည်။

ထင်သလို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းများကို မြို့နယ်အများအပြားတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းများ ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ရခိုင်ပြည်နယ် ကျောက်တော်မြို့နယ်မှ ရွာသားတစ်ဦးက မြန်မာစစ်သားများသည် သူမ၏ခင်ပွန်းအပါအဝင် ရွာသား ၁၀ ဦး အား ဖမ်းဆီးခဲ့သည်ကို မျက်မြင်ကြုံတွေ့ခဲ့သည်။ အာခံသည့် သူများအား စစ်သားများက ကန်ကျောက်ခြင်း၊ သေနတ်ဖြင့်ရိုက်နှက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု သူက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့အား ပြောပြပါသည်။ ထိုတပ်များသည် ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း

ချိုးဖောက်မှုများအားကျူးလွန်သည်ဟု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့မှ
ယခင်က မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် အမှတ် ၅၅ ခြေမြန်တပ်မဌာနမှ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

“အခုထိ ကျွန်မယောက်ျားနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာသတင်းမှမရဘူး၊ အရမ်းစိတ်ထိခိုက်ရပါတယ်။”
ဟု သူကပြောသည်။

မြန်မာစစ်သားများသည် အရပ်သားတို့၏ အိုးအိမ်များ ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူ သို့မဟုတ်
ဖျက်ဆီးခြင်းများ ပုံမှန်ပြုလုပ်ပုံရသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင်ဝင်ရောက်တပ်စွဲပြီး
ယာယီစခန်းများအဖြစ် အသုံးပြုလေ့ရှိပါသည်။ အလားတူပင် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့်
[ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင်](#) စစ်သားများက အရပ်သားများ၏ ပစ္စည်းများကို ယူငင်
သုံးစွဲခြင်းနှင့်သိမ်းယူခြင်းကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့မှ
မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

စစ်သားများက ဆန်၊ ထင်း၊ စောင်နှင့် အဝတ်အစားများ၊ မိုဘိုင်းဖုန်းများ၊ စာရွက်စာတမ်းများ၊
ရွှေလက်ကောက်များ၊ ဆွဲကြိုးများကို ယူငင်သွားကြသည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။
အိမ်မွေး ကြက်များ၊ တိရစ္ဆာန်များကိုလည်း သတ်ဖြတ်စားသောက်ခြင်း
ယူဆောင်သွားခြင်းများပြု လုပ်ကြသည်။ စစ်သားများက တံခါးများ၊ ပြူတင်းပေါက်များကို
ချိုးဖျက်ကြပြီး အိမ်များရှိ ဘုရားစင်များကိုလည်း ပျက်စီးစေခဲ့သည်။

ရခိုင်နှင့်ချင်းပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ်အချို့မှ ရွာများကို မီးရှို့ခြင်း ဖျက်ဆီးခြင်းများရှိခဲ့သည်ကိုလည်း
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့က မှတ်တမ်းပြုစုထားနိုင်ခဲ့သည်။

တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့သော ရွာများကို ဂြိုဟ်တုမှ ရိုက်ယူထားသော ရုပ်ပုံများတွင်
မြန်မာစစ်တပ်အသုံးပြုလေ့ရှိသော နည်းဗျူဟာများအတိုင်း ကြီးမားသော
မီးလောင်ကျွမ်းမှုများရှိခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်းသို့ရွာများကို မီးရှို့မှုများကို စစ်တပ်နှင့်
အေအေအဖွဲ့တို့က တစ်ဘက်နှင့် တစ်ဘက် အပြန်အလှန် အပြစ်တင်ခဲ့ကြသည်။

မင်းပြားမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာအုပ်စုတစ်စုတွင် မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့က စစ်သားများက
အိမ်၁၀လုံးခန့်နှင့် ကျောင်းတစ်ကျောင်းတို့ကို မီးတင်ရှို့ခဲ့ကြပြီး ယင်းဖြစ်စဉ်တွင် ရွာသားနှစ်ဦး
အသက်ဆုံးခဲ့သည်ဟု နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးလာသူ တစ်ဦး က ပြန်ပြောပြသည်။

ချင်းပြည်နယ်တွင်လည်း ပလက်ဝမြို့နယ်အတွင်းရှိ စိန်ညင်းဝကျေးရွာမှ နှစ်လနီးပါးထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေခဲ့ရသော အသက် ၄၁ နှစ်အရွယ် ရခိုင်အမျိုးသားတစ်ယောက်က ၎င်း၏ ရွာကို မေလ ၂၄ ရက်နေ့က ပြန်သွားခဲ့ရာ ရွာကို စီးမြင်နေရသော နေရာမှ ကြည့်လျင် ပြာပုံကိုသာ တွေ့ခဲ့ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ယခုအစီရင်ခံစာ ပြုစုသည့် အချိန်ကာလအတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ ကြောင့် ခရီးသွားလာမှု ကန့်သတ်ချက်တွေရှိနေခဲ့ခြင်းနှင့် စစ်ပွဲများဖြစ်ရာဒေသသို့ သွားရောက်ရန်နှင့် မျက်မြင်သက်သေများကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းရန် အကန့်အသတ်များရှိနေခြင်းကြောင့် ရက္ခိုင့်တပ်တော်အေအေအဖွဲ့၏ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့် ချိုးဖောက်မှုများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့အနေနှင့် မှတ်တမ်းမပြုနိုင်ခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် သတင်းအချက်အလက်များအရ အေအေအဖွဲ့ကလည်း [ယခင်က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့ပြုစုမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ဖူးသည့်](#) ဖိနှိပ်ရက်စက် ချိုးဖောက်မှုပုံစံများကို ဆက်လုပ်ပြုလုပ်နေခဲ့သည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ ယင်းလုပ်ရပ်များထဲတွင် တိုက်ပွဲများအတွင်း အရပ်သားများ၏ အသက်များ အန္တရာယ်ရှိစေခဲ့ခြင်း၊ ဒေသခံအရပ်သားများကို ခြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် လူအများ၏ လွတ်လပ်ခွင့်များကို ချုပ်နှောင် ကန့်သတ်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်းများတို့ ပါဝင်ပါသည်။

“မျက်စိမမြင် နားမကြားဖြစ်ကုန်ကြတယ်” - ကပ်ရောဂါဘေးကာလအတွင်း အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခံရခြင်း

၂၀၁၉ ဇွန်လတွင် မြန်မာအာဏာပိုင်များက ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေသော မြို့နယ် ကိုးခုတွင် အင်တာနက်ဆက်သွယ်မှုကို ဖြတ်တောက်ခဲ့သည်။ ယင်းမြို့နယ်များမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ဘူးသီးတောင်၊ ကျောက်တော်၊ မောင်တော၊ မင်းပြား၊ မြောက်ဦး၊ မြေပုံ၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းနှင့် ရသေ့တောင်၊ ချင်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပလက်ဝတို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂၀၁၉ ဩဂုတ်လကုန်တွင် မြို့နယ် ငါးမြို့နယ်တွင်အင်တာနက်ကို ပြန်ဖွင့်ပေးခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၀

ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြန်ပိတ်ခဲ့သည်။ ယခုအစီရင်ခံစာ ရေးသားချိန်အထိ
မောင်တောတစ်မြို့နယ်ထဲတွင်သာ မိုဘိုင်းအင်တာနက်သုံးစွဲမှု ပြန်ရခဲ့ပါသည်။

အေအေရခိုင်တပ်ဖွဲ့က အာဏာပိုင်များအား တိုက်ခိုက်ရန်၊ မိုင်းထောင်ရန်၊ အစိုးရအပေါ်
မုန်းတီးရန်လိုမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် လှုံ့ဆော်ရန်အတွက် မိုဘိုင်းအင်တာနက်ကိုသုံး၍
စီစဉ်နေခြင်းကြောင့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ထားရန် လိုအပ်သည်ဟု အစိုးရက ပြောခဲ့သည်။
သို့ရာတွင် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ထားသည့်အတွက် ကိုဗစ်-၁၉ နှင့်ပတ်သက်သည့်
သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း ရရှိနိုင်ရန် အကန့်အသတ် ဖြစ်စေပါသည်။

“ဒုက္ခသည်စခန်းတွေမှာဆို ကိုဗစ်-၁၉ အကြောင်း သိတဲ့သူက နည်းနည်းလေးပဲ ရှိတယ်” ဟု
ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားတစ်ဦးက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့ကို
ပြောပြပါသည်။ မိုင်းရပ်စ်ပိုး၏ အန္တရာယ်ကို သိရှိနားလည်သူက ငါးရာခိုင်နှုန်းလောက်ပဲ
ရှိနိုင်မည်ဟု ၎င်းက ခန့်မှန်းပါသည်။

မင်းပြားမြို့နယ်မှ ထွက်ပြေးလာရသူ တစ်ယောက်ကလည်း ကိုဗစ်-၁၉ အကြောင်း လူတွေက
ရုပ်မြင်သံကြား၊ သတင်းစာနှင့် တရားမဝင်ဆက်သွယ်ထားရသော ဂြိုဟ်တုရုပ်သံလိုင်းများမှသာ
သိရှိကြရသည်ဟု ဆိုပါသည်။

“ကျွန်တော်စိုးရိမ်တာကတော့ စစ်ပွဲဆိုတာက ခြုံထဲမှာ ဒါမှမဟုတ် အနားတိုက်မှာ
သွားရှောင်ပုန်းနေလို့ရတယ်၊ မိုင်းရပ်စ်ကိုကျ ပုန်းနေလို့ မရဘူးလေ၊ ကျွန်တော်တို့ မျက်စိကန်း၊
နားကန်း ဖြစ်သွားရသလိုပဲ၊ မင်းပြားမှာ ဘာတွေ ဖြစ်နေသလဲဆိုတာ ဘယ်သူကမှ
ပြောပြတာမရှိဘူး” ဟု သူက ပြောပါသည်။

မြန်မာ စစ်တပ်၏ ဆိုးရွားသော ကျူးလွန်ချိုးဖောက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေချိန်တွင်
မြန်မာနိုင်ငံမှ အခြေအနေများကို နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်ခုံရုံး အိုင်စီစီသို့ တင်ပြပါရန်
ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့က
ထပ်မံတောင်းဆိုပါသည်။

“လေကြောင်းကတိုက်တာတွေ၊ အင်တာနက် ဖြတ်တာတွေက အသစ်လုပ်ရပ်တွေ
ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ ဒါပေမယ့် အရပ်သားအသက်တွေကို လုံးဝဂရုမစိုက်တာ၊ လုပ်ရပ်အတွက်

နောင်တ မရတာတွေကတော့ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်နေခဲ့တာပါ” ဟု နစ်ကိုလပ် ဘက်ကွယ်လင်က ပြောသည်။

“ရက်စက်မှုတွေက ရပ်မသွားဘူး၊ တကယ်ဆို မြန်မာ စစ်တပ်ရဲ့ ရက်စက်မှုတွေက ပိုပြီးတော့တောင် ရှုပ်ထွေးဆန်းပြားလာသေးတယ်။ ရပ်မသွားပဲ အဆက်မပြတ်ချိုးဖောက်မှုတွေ လုပ်လာနေတဲ့ ပုံစံက အိုင်စီစီက ကိုင်တွယ်ဖို့ လိုတယ်ဆိုတာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိသာပါတယ်။ လုံခြုံရေးကောင်စီက အရေးယူဆောင်ရွက်တာ လုပ်ကိုလုပ်ရပါမယ်” ဟု သူက ပြောပါသည်။